

3. Het Slagveld: waar de gaaipers stond, ten zuiden van de Oude-pastoriestr; is nu eigendom van Alb. Roose. De naam is nog algemeen gekend. Werd daar ooit een slag ge-leverd?
4. De onderlijnde tekst is een chronogram ofte jaarschrift. Als we de letters die een romeinse cijfer voorstellen, samentellen, bekomen we juist het jaartal 1898.
5. "Niets zonder God" is de vertaling van de Franse leus "Rien sans Dieu" die voorkomt bij het wapenschild van de Heren de 't Serclaes de Wommersom.

Maurits Van Damme.

!§!§!§!§!§!§!§!§!§!

2. Een "Caerte Figuratif" van het Lapscheurse Gat

=====

; Door landmeter 's Lands van den Vrijen J.J. Maelstaf werd in 1778 getekend een "Caerte figuratif van het uijtgedijckt schorre met het legghen van de nieuwe sluijse in het paswater tot Sluijs geseijt het Lapscheursche Gat, benevens de aliementen van de limietscheidinge van den jaere 1664 ende 1718".

Deze kaart berust in het Rijksarchief te Brussel, in de verzameling Kaarten en Plannen, onder nummer 2642. Dit kaartje verstrekt historische gegevens en toestanden die in vorige nummers van "Rond de Poldertorens", als bijdrage of als verslag van wandelingen verschenen. Wij willen het hier publiceren als aanvulling bij deze opstellen.

Maelstaf schetst enerzijds een gebied tussen het Grote Pas bij de stad Sluis en de Zwarte Sluis bij Hoeke, en anderzijds de polders van het Lapscheurse Gat gelegen tussen de Dijk van Bewester Ede en de Zeedijk, van aan de Zoute Vaart tot aan de Respaigpolder. Op de kaart staan verschillende letters getekend die verklaard worden onderaan het blad. Wij geven hier deze tekst met een paar korte aantekeningen.

A is de linie van limietscheijdinge van den jaere 1664. Door de Vrede van Munster in 1648 werd de Republiek der 7 Nederlandse Provinciën(door Spanje)als een geheel vrije staat erkend . De rijksgrens werd slechts in 1664 definitief. In 1583 hadden de militairen de dijk van de Zoute Vaart bij Brüngeers doorgestoken, zodat het zeewater een uitgestrekt gebied overspoelde. Lapscheure werd daardoor voor driekwart - met kerk en al - verwoest. Dwars

door de parochie ontstond een brede kreek, het Lapscheurse Gat. R. de P. jg IX nr 2, p. 42-45, J.D.S. Overstromingen 1583-1609. We zien de grens van 1664 in het midden van het resterende Lap. Gat lopen. Was tot voor enkele jaren de rijksgrens. Nu ligt de hele waterloop op Nederlands gebied.

B is de linie van limietscheijdinge van den jaere 1718. In 1715 werd het Barrièrestraktaak gesloten tussen Nederland/ Engeland en Karel VI. Na drie jaar discussie werd in 1718 een grensline neergeschreven, die echter nooit ter plaatse werd "be-laald". R. de P. jg VIII Nr 3, p. 102-105 B.G. De grenzen van het Barrièretraktaat. R. de P. jg VIII nr 4, p. 130-137, R.C. Nederlands-Oostenrijkse grenspalen.

D nieuwe sluijse in het paswater gemaect ten jaere 1755. De Passluis lag dicht bij de plaats waar de tegenwoordige baan naar Sluis (1817) over de bedding van de Zoute Vaart ofte Zwin liep. Deze sluis werd nutteloos door het aanleggen van de Internationale Dijk in 1872. Alle polders van Moerkerke en Lapscheure warden uit door de Passluis. R. de P. jg X nr 1, p. 37-41, R.D.K. Bezoek aan destreek Damme, Lapscheure, Moerkerke.

D schorren gelegen op Staeten Bodem groot G. 192.0.11
Staeten Bodem beduidt Noord Nederland.

E de groote Creke daer de limiten van den jaere 1664 ten middel in scheeden, groot G. 33.1.83
De Grote Kreek was het vroeger zeer brede, in 1778 reeds smalle, Lapscheurse Gat.

F de schorren tusschen de limiten van den jaer 1664 ende de gonne van den jaere 1718, groot G 147.0.79.

G polderken bedijct door Pieter de Maecker, G 43.1.32.
Is een deel van de Polder van Octaviaen van Marissen, alias de Zeepolder, door van Marissen ingedijkt in 1699.

H polder de Buck bedijct door ditto de Maecker, groot G 13.2.88 $\frac{1}{2}$.

Is de weide over de bocht van de Landdijk (straat van de Fonseca naar de Blauwe Sluis). Links van deze weide ligt nog een restant van het Gat van Sint Donaas of Zoute Vaart.

I Dijck geleghen op Staeten Bodem, G. 17.0, 10
Is de Dijk van de Watering Bewester Ede.

K Dijck geleghen op haere Majesteyts bodem, G. 17.1.14.
De tegenwoordige Zeedijk vanaan de Blauwe Sluis, voorbij de plaats
waar de oude kerk van Lapscheure stond, tot aan de Respaignepolder.

L Lapscheursche sluijse
Doordat de Zoute Vaart en de St.-Jobssluis verzanden, werd in 1748
door de Ses Geuniëerde Wateringen, de Blauwe Sluis gebouwd in ver-
vanging van de Lapscheurse Sluis. R. de P. jg IV nr 4, p. 155-157
A. Vermeersch, Watermiserie aan de Blauwe Sluis.

M Swarte Sluijse
Langs de Zwarte Sluis en de Sluis van St.-Donaas (zie kaartje) heb-
ben de Wateringen van Reigaarsvliet en Eiesluis hun water geloosd
tot in 1784, nadat de Izabellasluis ten noorden van het Izabella-
fort rond 1717 was "upghesycet". R. de P. jg VIII nr 3, p. 95, B.G.

N Sluijse bewesten de Eede
Langswaar wateringen van Zeeuws-Vlaanderen uitwaterden. Dicht bij
het punt N lag de woonwijk en stapelplaats Brungeers, die in 1583
door de overstroming werd weggespoeld.

OO wachthuijs jegen de sterfte van beesten

P plaets alwaer eene dochter aengetast is geweest 1772.

Q plaets alwaer de guarden van haere Majesteyt hebben aen-
geslaeghen Jacob Wildemants 1772.

Was die de dader van de aanslag op "eene dochter" of was het
een smokkelaar?

Tussen het Fort St.-Donaas met hoornwerk en het Grote
Pas van Sluis, loopt de smalle oude Geule van Reigaarsvliet, ook
genoemd de Sluysvliet van Groot Reygarsvliet.

In de bedding van de Zoute Vaart werd in 1756 door de Oos-
tenrijkers de "Nieuwe Dijck" gelegd, die aansloot op de Dijk van
St.-Jobspolder. Aldaar werd rond dezelfde tijd een manslag ge-
pleegd en kreeg deze dijk de naam "Moordenaarsdijkje".

Tussen de rechteroever van de Sluise Vaart en de linker
oever van de Zoute Vaart ligt het Internationaal Plankier (in 't
zwart getekend), waarop een kraan stond voor de overslag van goe-

deren die kwamen van Sluis naar Brugge, of omgekeerd. R. de P. jg VIII nr 3, p. 96-1000, J.D.S. Het Internationaal Plankier. Vóór het Plankier is de stoep, in 17 56 door de Oostenrijkers nieuw opgemetseld, waar de barge op Brugge afvoer. R. de P. jg XVI nr 3, p. 147-151, R.C. Het Stenen Wegeltje van St.-Donaas naar Sluis.

Op de rechteroever van de Sluise Vaart staan aangeduid een herberg, een "corps de garde" en de majoorswoning met "Comptoir". R.de P. jg XVI nr 4, p. 159-168, G. Vandep. Smokkel bij het Fort St.-Donaas.

Op de linkeroever van de Zoute Vaart vinden we een pakhuis dat aan een burger van Sluis toebehoorde. De "Tranchee" is de redoute van St.-Job.

De hofstede de Maecker ligt aan de Blauwe Sluis, waar de polderindijker woonde. De hofstede Thobias Servit staat op de plaats waar de oude kerk van Lapscheure stond voor de ramp van 1583.

Roger Crois.

